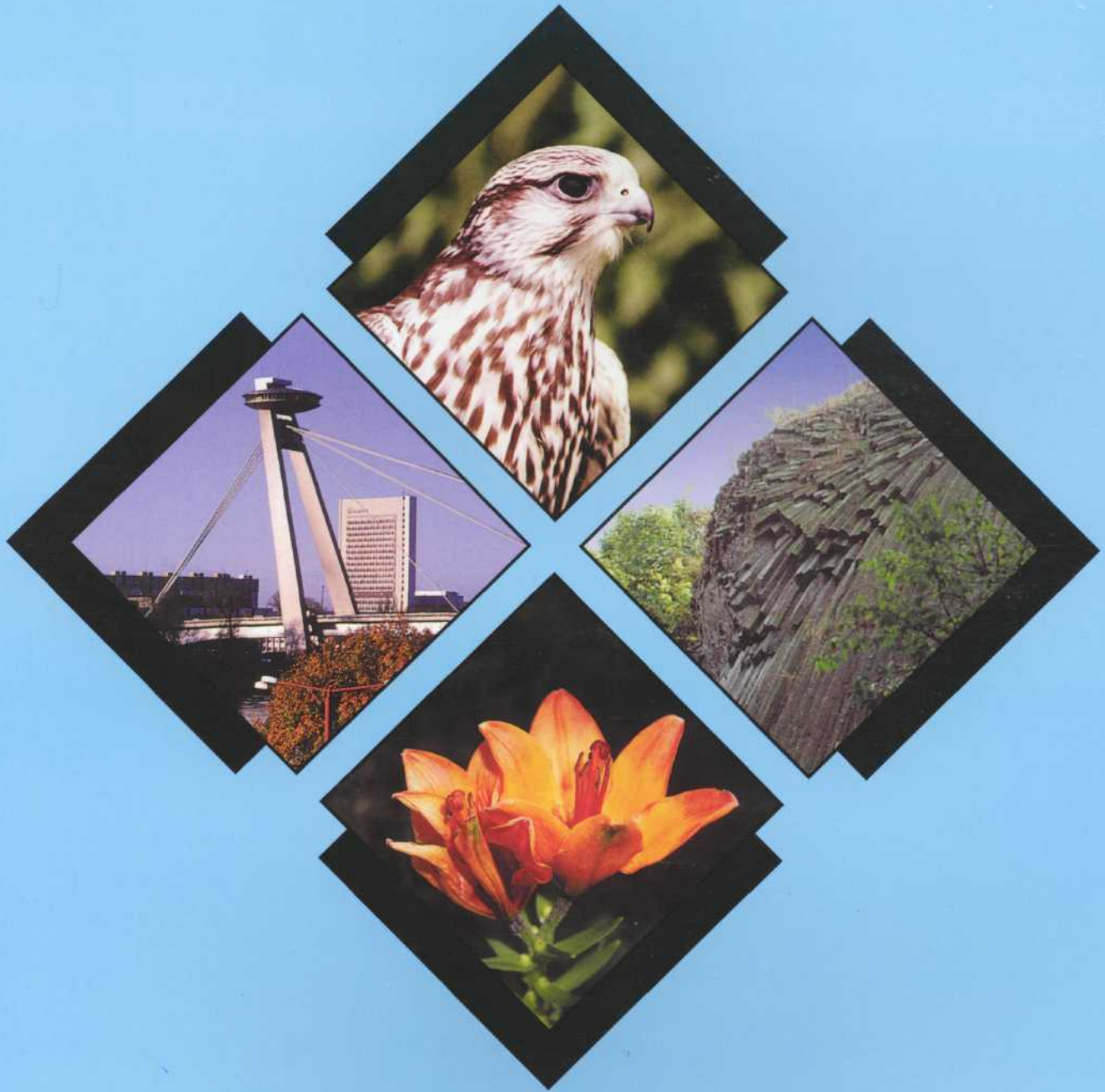

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1996

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1996**

**SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA**

VIII. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Odstraňovanie problémov ktoré vznikli v životnom prostredí v dôsledku nešetrného využívania prírodných zdrojov a realizáciou aktivít, ktoré spôsobili zhoršovanie stavu jednotlivých zložiek životného prostredia, si vyžaduje koordinovaný postup v celosvetovom meradle. SR sa preto v starostlivosti o životné prostredie snaží o rozvinutie širokej spolupráce so zahraničím, osobitne so susednými štátmi a štátmi Európskej únie.

• MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

Aktivity SR sa v roku 1996 rozvíjali v oblasti dvojstrannej a mnohostrannej spolupráce hlavne s **Európskou úniou** (EÚ) a jej členskými krajinami, **OSN** - prostredníctvom Programu pre životné prostredie (UNEP), Komisie pre trvalo udržateľný rozvoj (CSD), Európskej hospodárskej komisie (EHK), Organizácie pre vzdelanie, vedu a kultúru (UNESCO) a Rozvojového programu (UNDP), **Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj** (OECD), **Radou Európy (RE)** a **Stredoeurópskou iniciatívou (SEI)**.

Európska únia

S komisiou EÚ pokračoval dialóg na úrovni ministrov životného prostredia krajín EÚ a ministrov životného prostredia pridružených krajín, a tiež na neformálnom stretnutí ministrov životného prostredia pridružených krajín s komisárkou EÚ pre životné prostredie. Prerokoval sa hlavne pokrok dosiahnutý pri aproximácii práva asociovaných krajín k právu EÚ, aktuálny vstup EÚ do aktivít nadväzujúcich na 3. paneurópsku konferenciu ministrov životného prostredia v Sofii a otázky životného prostredia a energetiky. Na expertnej úrovni prebiehali konzultácie s právnymi expertami v oblasti legislatívy prostredníctvom programu TAIEX, školenia a semináre orientované na aproximáciu práva SR k právu EÚ.

OSN

Rezort životného prostredia sa zapájal do všetkých aktivít UNEP koordinovaných Riadiacou radou, ktorej sa SR stala členom. V apríli 1996 bolo schválené aj trojročné členstvo Slovenskej republiky v Komisii pre trvalo udržateľný rozvoj (CSD) s platnosťou od 1. 1. 1997. V roku

1996 sa sektor životného prostredia zapájal do všetkých aktivít EHK OSN, koordinovaných Výborom pre environmentálnu politiku EHK. Výbor pre ľudské sídla schválil odporúčania k výsledkom Celosvetovej konferencie HABITAT II, konanej v dňoch 3.-14.júna 1996 v Istanbule. Na tejto konferencii boli prijaté významné dokumenty, týkajúce sa zásad plánovania a riadenia trvaloudržateľných sídiel a stratégie realizácie zámerov obnovy miest a modernizácie bývania, na ktorých príprave sa podieľala aj Slovenská republika. V spolupráci s UNDP sa pripravil na realizáciu projekt v rámci programu „Capacity 21“, zameraný na vytvorenie informačnej siete účastníkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie s cieľom postupného vytvárania siete trvalo udržateľného rozvoja. Spolupráca s UNESCO pokračovala na prípravách dvoch nominačných projektov Úvrat'ová lesná železnička Kysuce - Orava a Rokliny Slovenského raja a Dobšinská ľadová jaskyňa pre zaradenie týchto lokalít SR do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)

V rámci prípravného procesu vstupu SR do OECD prezentovalo MŽP SR na zasadnutí Výboru OECD pre environmentálnu politiku (EPOC) v máji 1996 celkový rámec environmentálnej politiky SR. Po posúdení správ poskytnutých pracovným skupinám k problematike odpadového hospodárstva a chemických látok a ich obhajobe zo strany SR sa na 10.zasadnutí EPOC v decembri 1996 členské krajiny OECD zhodli na názore, že SR je pripravená a schopná plniť záväzky vyplývajúce z členstva v OECD pre oblasť životného prostredia.

Rada Európy

Aktivity Výboru pre životné prostredie v Rade Európy boli zamerané na rozpracovanie a podanie návrhov vybraných chránených území Slovenska na udelenie Európskeho diplomu.

Stredoeurópska iniciatíva

Na stretnutí ministrov životného prostredia Stredoeurópskej iniciatívy v rakúskom Grazi v septembri 1996 bol dôraz kladený na otázky aproximácie práva k právu EÚ, vzťahu životného prostredia a dopravy. Po stretnutí nasledovala séria expertných stretnutí k problematike životného prostredia a energetiky ako iniciatívneho vstupu pre pripravovanú celoeurópsku konferenciu na túto problematiku.

◆ MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY

V rámci **Dohovoru o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranicami štátov** sa Slovenská republika zúčastňovala rokovaní najvyššieho orgánu a podporných pracovných skupín, kde sa začala príprava troch nových protokolov: protokolu o perzistentných organických látkach, protokolu o ťažkých kovoch a protokolu o oxidoch dusíka a súvisiacich látkach.

V júni 1996 sa uskutočnila preverka Prvej národnej správy, ktorú Slovensko vypracovalo v roku 1995 v súlade s povinnosťami, vyplývajúcimi z **Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy**.

V rámci **Viedenského dohovoru o ochrane ozónovej vrstvy** a jeho **Montrealského protokolu o látkach, poškodzujúcich ozónovú vrstvu** sa SR zúčastnila na konferencii zmluvných strán, ktoré sa uskutočnilo na jeseň 1996 v San José v Kostarike.

Slovenská republika v roku 1996 uskutočnila proces ratifikácie **Bernského dohovoru** o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť a prezentovala svoju národnú správu o právnych podmienkach plnenia záväzkov, vyplývajúcich z tohoto Dohovoru.

V rámci **Dohovoru o biologickej diverzite** sa v SR konal pracovný seminár expertov regionálnej skupiny členských krajín Dohovoru a bola vypracovaná Národná stratégia ochrany biodiverzity. 3. konferencia členských krajín Dohovoru v novembri 1996 v Buenos Aires odsúhlasila konanie 4. zasadnutia Konferencie v roku 1998 v Bratislave.

Priebežne sa plnili záväzky, vyplývajúce z členstva SR v **Bonskom dohovore** (Dohovore o ochrane migrujúcich druhov voľne žijúcich živočíchov), **Washingtonskom dohovore** (Dohovore o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín - CITES), v **Ramsarskom dohovore** (Dohovore o kontrole pohybu nebezpečných odpadov cez hranice štátov).

Uznesením vlády SR č. 569/1996 bolo ministrom ŽP SR uložené zabezpečiť činnosť medzirezortnej pracovnej skupiny na plnenie úloh vyplývajúcich z prístúpenia SR k **Dohovoru o cezhraničných vplyvoch priemyselných havárii**.

◆ DVOJSTRANNÉ VZŤAHY

V roku 1996 sa pokračovalo v nadväzovaní spolupráce v oblasti ochrany životného prostredia formou dvojstranných zmluvných vzťahov a boli uzatvorené nasledovné dohody:

- Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a Kanadskou organizáciou pre medzinárodný rozvoj o technickej spolupráci v oblasti životného prostredia (Bratislava, 17.6.1996).
- Dohoda medzi Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstvom životného prostredia Litovskej republiky o spolupráci v oblasti ochrany životného prostredia (Bratislava, 26.6.1996).
- Dohoda o porozumení medzi Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a Agentúrou Spojených štátov amerických pre medzinárodný rozvoj (Bratislava, 19. 8. 1997).

◆ PROGRAMY A PROJEKTY SPOLUPRÁCE

Zahraničná pomoc poskytovaná multilaterálnymi organizáciami i mnohými vyspelými štátmi sveta pokračovala i v uplynulom roku rôznymi aktivitami, ktoré napomáhali nastúpenému smeru ekonomickej transformácie.

◆ MULTILATERÁLNA POMOC

Phare - Národný program

V rámci multilaterálnej pomoci je program Phare (program pomoci Európskej Únie Slovenskej republike, vykonávaný Komisiou európskych spoločenstiev) jedným z najdôležitejších programov. Z rozpočtu na rok 1996 (NAP 1996) bol podaný finančný návrh vo výške 2,0 mil. ECU. Tieto prostriedky po odsúhlasení Komisiou EU sa použili na projekty technickej spolupráce pre MŽP SR, ďalej na podporu aproximácie práva, postupov a zavedenie opatrení na uskutočnenie reforiem v sektore životného prostredia, ktoré budú potrebné na integráciu s Európskym spoločenstvom (Biela kniha).

Phare MCPE - Viacnárodný program pre životné prostredie

Slovenská republika sa zúčastňuje v nasledovných programoch Phare MCPE :

- Environmentálny program povodia Dunaja
Riešiteľ: krajiny podunajského regiónu
Prijímateľ: Ministerstvá životného prostredia dunajských krajín
Roky riešenia: 1991-1988
Finančné náklady v roku 1996: 5,0 MEČU
- CORINE/EEA
Riešiteľ: krajiny PHARE
Prijímateľ: Ministerstvá životného prostredia krajín PHARE
Roky riešenia: 1995 - 1999
- MERA95
Riešiteľ: krajiny PHARE
Prijímateľ: Ministerstvá pôdohospodárstva krajín PHARE
Roky riešenia: 1995 - 1999
Finančné náklady v roku 1996: 4,7 MEČU
- Trvalodržateľné lesy a ochrana lesnej biodiverzity
Riešiteľ: krajiny PHARE
Prijímateľ: Lesnícky výskumný ústav Zvolen, MP SR a MŽP SR

Roky riešenia: 1996- 1998

Finančné náklady v roku 1996: 0,8 MEČU

Phare CBC - Cezhraničná spolupráca

V rámci programu Phare CBS sa uskutočňujú nasledovné projekty:

- Možnosť zníženia emisií v juhozápadnom regióne SR
Prijímateľ: MŽP SR
Roky riešenia: 1996- 1997
Objem pomoci: 350 000 ECU
- Územný plán veľkého územného celku bratislavského regiónu
Prijímateľ: MŽP SR
Roky riešenia: 1996- 1997
Objem pomoci: 6 300 ECU
- ČOV a odkanalizovanie Gajár, Zohora a Malaciek
Navrhovateľ: OÚ Bratislava
Roky riešenia: 1996- 1997

Programy, projekty a školenia Európskej Únie

V rámci spolupráce s EÚ sa uskutočnili tieto akcie:

- Harmonizácia legislatívy s EÚ
Prijímateľ: MŽP SR
Objem pomoci: 3 800 ECU
Kurz sa uskutočnil v Miláne v máji 1996
- EIA, Risk **Assessment** a environmentálna bezpečnosť
Prijímateľ: MŽP SR
Objem pomoci: 3 900 ECU
Kurz sa uskutočnil v Miláne v máji 1996
- Príprava a hodnotenie projektov ministerstiev životného prostredia a fondov v krajinách strednej a východnej Európy
Školenie bolo zamerané na projektový cyklus a postupy vyžadované medzinárodnými finančnými inštitúciami pri financovaní investičných projektov s environmentálnym dopadom. Projekt bol ukončený v máji 1996 vo Varšave.

GEF

V rámci GEF sú rozpracované nasledovné akcie:

- Projekt ochrany biodiverzity a Program Inštitucionálneho posilnenia
Kordinátor: MŽP SR
Roky riešenia: 1993 - 1997

Cieľ: projekt ochrany biodiverzity v troch územiach - CHKO Východné Karpaty, CHKO Záhorie a TANAP.

Objem pomoci: 2,3 mil. USD

- Integrovaný program rozvoja a ochrany ŽP

Koordinátor: MŽP SR

Program má dve nosné časti:

- Ekologická únosnosť
- Stratégia trvaloudržateľného rozvoja oblastí susediacich s chránenými

V rámci tohto programu boli zahájené dva pilotné projekty:

- Manažment odpadov na území biosférickej rezervácie Východné Karpaty
- Podpora tradičného spôsobu využívania krajiny v regióne Tatier - ovčiarstvo

UNESCO

V rámci spolupráce s LTNESCOM sa realizoval projekt:

"Paleozoikum Tetýdy (IGCP-276)".

Riešiteľ: Geologická služba SR Bratislava

Roky riešenia: 1992- 1997

Naša účasť na programe bola v plnej sume hradená z rozpočtu MŽP SR.

◆ BILATERÁLNA POMOC

Belgicko

- Využitie vodného beringitu na čistenie podzemných a povrchových vôd kontaminovaných ťažkými kovmi

Riešiteľ: I PREŠ s.r.o. Bratislava

Objem pomoci: 1 646 350 BEF (suma je vzťahovaná aj kroku 1995)

Dánsko

Dánsko poskytlo Slovensku v roku 1996 najrozsiahlejšiu a najefektívnejšiu finančnú a technickú podporu v oblasti zlepšenia životného prostredia na týchto projektoch:

- Ekotoxikologické metódy stratégie pre hodnotenie dopadov na životné prostredie

Riešiteľ: Ekotoxikologické centrum s.r.o. Bratislava

Celkový objem pomoci: 2 947 500 DKK

- Redukcia znečistenia životného prostredia z výroby a spotreby energií na Slovensku - demonštračné územie Rajec

Riešiteľ: Mestský úrad Rajec

Objem pomoci: 100 000 DKK

- Implementácia laboratórnej štruktúry pre vykonávanie analýz a testov v primeranej kvalite pre environmentálny management v SR
Riešiteľ: Ekotoxikologické centrum s.r.o. Bratislava
Celkový objem pomoci: 2 855 000 DKK
- Využitie odpadov v regióne Poprad na energetické účely
Riešiteľ: Okresný úrad Poprad
Celkový objem pomoci: 6 092 000 DKK
- Alternatívna výroba elektrickej energie - výstavba veterných elektrární
Riešiteľ: ÚROP s.r.o. Banská Bystrica
Celkový objem pomoci: 3 063 000 DKK
- Čistejšie technológie pre slovenské bitúinky
Riešiteľ: Zväz mäsiarov Slovenska, Bratislava
Celkový objem pomoci pre prvú etapu: 273 000 DKK
- Biologická čistička odpadových vôd - Bernolákovo
Riešiteľ: STU, Chemicko-technologická fakulta, Bratislava
Celkový objem pomoci: 4 057 850 DKK
- Využitie geotermálnych zdrojov na vykurovanie
Riešiteľ: Eco-Trend Consulting s.r.o. Banská Bystrica., Geologická služba SR Bratislava
Celkový objem pomoci: 3 555 750 DKK
- Filtračné a odsávacie zariadenie dreveného odpadu v závodoch Združenia výrobcov nábytku
Riešiteľ: Združenie výrobcov nábytku, Slovensko., POLAR s.r.o. Topoľčany
Celkový objem pomoci: 3 562 069 DKK
- Obnoviteľná energia a regionálny rozvoj
Riešiteľ: Eco-Trend Consulting s.r.o. Banská Bystrica
Celkový objem pomoci: 2 562 000 DKK
- Obnova vodovodnej a kanalizačnej siete v Košiciach
Riešiteľ: Východoslovenské vodárne a kanalizácie š.p. Košice
Celkový objem pomoci: 7 509 000 DKK

Francúzsko

Spolupráca s Francúzkom bola v štádiu príprav projektov.

Holandsko

- Porovnanie určovania evapotraspirácie
Riešiteľ: Výskumný ústav vodného hospodárstva, Bratislava

Celkový objem pomoci 1995-1996: 51 000 NLG

- Prenos know-how na technológie čistenia kontaminovaných pôd
Riešiteľ: GEOS a.s. Bratislava., INGEO a.s. Žilina
Celkový objem pomoci: 300 000 NLG
- Čistejšie technológie v cukrovarníckom priemysle
Riešiteľ: CUK.OS Sládkovičovo., Trnavský cukrovar Trnava
Celkový objem pomoci: 620 000 NLG
- Odstraňovanie škôd po Sovietskej armáde na Slovensku - vytvorenie modelovej databázy
Riešiteľ: Eco-Trend Consulting s.r.o. Banská Bystrica
Celkový objem pomoci: 45 000 NGL
- Implementácia ekotoxikologických a biologických metód pri sledovaní kvality povrchových vôd Slovenska
Riešiteľ: SHMÚ, Ekotoxikologické centrum s.r.o. Bratislava
Celkový objem pomoci: 16 000 NLG

Japonsko

Spolupráca s Japonskom bola v štádiu príprav projektov

Kanada

- Revitalizácia regiónu Hnúšťa - Jelšava - Lubeník
Riešiteľ: Klohn - Crippen - Vancouver., Envigeo s.r.o. Banská Bystrica
Objem pomoci: 1 600 000 Sk zo strany MŽP SR
- Vytvorenie zmiešanej (súkromno-verejnej) spoločnosti na efektívny manažment v životnom prostredí v regióne Spišská Nová Ves
Riešiteľ: Regionálna rozvojová agentúra Spiš, Spišská Nová Ves
Pluralite, Quebec
UNDP
Podnikateľská rada pre trvalé udržateľný rozvoj, Ženeva
Objem pomoci: 12 000 000 USD

Luxembursko

- Monitoring znečistenia ovzdušia a verejné informácie v Košiciach
Riešiteľ: Magistrát mesta Košice
Objem pomoci: 746 640 Sk
- Mapovanie mesta Košíc a okolia - abiotická a biotická zložka životného prostredia
Riešiteľ: Geocomplex a.s. Bratislava
Objem pomoci v roku 1996: 1 605 000 LUF

Rakúsko

- Generel odkanalizovania mesta Malacky
Riešiteľ: mesto Malacky
Objem pomoci: 3 300 000 ATS
- Spracovanie energetickej koncepcie podniku Slovenský hodváb Senica
Prijímateľ: mesto Senica
Objem pomoci: 2 196 000 ATS

Spolková republika Nemecko (SRN)

Spolupráca so SRN je v štádiu príprav projektov

Švajčiarsko

- Východoslovenské energetické dispečerské centrum pri VSE Košice
Riešiteľ: Východoslovenské elektrárne a.s. Košice
Celkový objem pomoci: 1 200 000 CHF

Taliansko

Spolupráca s Talianskom bola v štádiu príprav projektov

Ukrajina

- Technologický výskum čistenia vôd prírodnými sorbentami
Riešiteľ: Geologická služba SR, pracovisko Košice
Celkový objem pomoci: know-how

USA

V rámci spolupráce s USA je v súčasnosti 11 projektov ukončených a 5 uskutočňovaných. Navrhovateľom projektov sú odbory MŽP SR. Projekty sa riešia v spolupráci s US AID - HIID s cieľom vypracovať návrh zákona o prístupe k informáciám, vyhodnotiť náklady a úžitok, ktoré vyúsťujú do legislatívnych opatrení v ochrane ovzdušia, použitie ekonomických nástrojov a obchodovateľných povolení v ŽP, ako aj návrhu nového stavebného poriadku.

Veľká Británia

- Environmentálne tematické mapovanie v regióne Vysokých Tatier pomocou metód diaľkového prieskumu Zeme
Navrhovateľ: Geologická služba SR Bratislava
Objem pomoci v roku 1996: 16 800 GBP.